

Spis 10 As 27/2016 byl spojen se spisem číslo 10 As 26/2016 a pod touto spisovou značkou bylo rozhodnuto takto:

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **D. P.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 11. 2015, čj. OAM-844/ZA-ZA02-ZA15-2015, v řízení o kasačních stížnostech žalobce proti usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 1. 2016, čj. 62 Az 10/2015 – 18, a ze dne 21. 1. 2016, čj. 62 Az 10/2015 – 22,

t a k t o :

- I. Věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 10 As 26/2016 a 10 As 27/2016 **se spojují** ke společnému projednání. Nadále budou vedeny pod sp. zn. 10 As 26/2016.
- II. Kasační stížnosti **se zamítají**.
- III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Důvody spojení věcí a předmět řízení

[1] Nejvyšší správní soud vede pod sp. zn. 10 As 26/2016 a sp. zn. 10 As 27/2016 řízení o kasačních stížnostech žalobce (dále jen „stěžovatel“), jimiž jsou napadena skutkově i právně spolu související rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě týkajících se otázky zastupování stěžovatele v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného správního orgánu. Kasační stížnosti jsou v obou případech shodné. S ohledem na jejich vzájemnou souvislost a na zásadu procesní ekonomie spojil Nejvyšší správní soud shoda uvedené samostatné kasační stížnosti ke společnému projednání ve smyslu ustanovení § 39 odst. 1 s. ř. s.

[2] Stěžovatel včasnými kasačními stížnostmi napadl usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 1. 2016, čj. 62 Az 10/2015 – 18, kterým mu byl k jeho žádosti ustanoven zástupcem pro řízení o žalobě JUDr. F. K., advokát, a dále usnesení ze dne 21. 1. 2016, čj. 62 Az 10/2015 – 22, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o ustanovení Mgr. P. K., advokáta.

II. Řízení před krajským soudem

[3] Žalobou podanou dne 15. 12. 2015 se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 11. 2015, čj. OAM-844/ZA-ZA02-ZA15-2015, kterým bylo zastaveno řízení o udělení mezinárodní ochrany stěžovateli dle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném pro projednávanou věc, pro nepřípustnost žádosti ve smyslu § 10a písm. b) téhož zákona. Součástí žaloby byla žádost stěžovatele o ustanovení zástupce z řad advokátů za účelem doplnění žaloby a z důvodu nedostatečné znalosti češtiny a nedostatečné orientace v právních předpisech. Krajský soud posoudil majetkové poměry stěžovatele a dospěl k závěru, že stěžovatel splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Vzhledem k tomu, že stěžovatel je cizinec, neovládá dostatečně český jazyk a neorientuje se v českém právním řádu, ustanovil mu krajský soud usnesením ze dne 12. 1. 2016, čj. 62 Az 10/2015 – 18, zástupce z řad advokátů se sídlem v místě současného pobytu žalobce. Toto rozhodnutí bylo vypraveno k přepravě 19. 1. 2016.

[4] Téhož dne obdržel krajský soud podání stěžovatele, v němž požádal o ustanovení konkrétního zástupce, a to Mgr. P. K., advokáta. Žádost odůvodnil tím, že jmenovaný advokát pravidelně poskytuje právní služby klientům ubytovaným v Pobytovém středisku, předmětné problematice se věnuje a je stěžovateli schopen poskytnout účelné právní služby. Krajský soud usnesením ze dne 21. 1. 2016, čj. 62 Az 10/2015 – 22, tuto žádost stěžovatele zamítl. Z odůvodnění tohoto rozhodnutí vyplývá, že stěžovatel v prvotní žádosti o ustanovení konkrétního advokáta nežádal, a byl mu proto již ustanoven zástupcem JUDr. F. K., advokát, se sídlem v místě pobytu stěžovatele. Podle krajského soudu nebyly dány důvody pro zproštění JUDr. K. zastupování stěžovatele. Stěžovatelem namítané důvody neshledal krajský soud natolik závažnými, aby přistoupil k záměně zástupců. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu krajský soud uzavřel, že upřednostnil zásadu rychlosti a hospodárnosti soudního řízení.

III. Kasační stížnosti

[5] Stěžovatel napadl obě usnesení krajského soudu kasačními stížnostmi, v nichž namítal, že svůj návrh na ustanovení Mgr. P. K. zástupcem pro řízení o žalobě považuje

pokračování

za doplnění svého původního návrhu na ustanovení zástupce z řad advokátů. Stěžovatel uvedl, že v době podání návrhu na konkrétního zástupce mu ještě usnesení o ustanovení zástupce nebylo doručeno. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu stěžovatel argumentoval, že návrhu na ustanovení konkrétního zástupce nemohl krajský soud nevyhovět, neboť ustanovený advokát ve věci ještě nekonal (ani nemohl) a existují důvody pro ustanovení stěžovatelem konkrétně navrženého zástupce. Důvody pro ustanovení Mgr. P. K. namísto JUDr. F. K. spatřoval stěžovatel v tom, že mu JUDr. K. sdělil, že ve věci nemůže být úspěšný. Naproti tomu Mgr. K. podle tvrzení v kasační stížnosti navrhl konkrétní kroky k řešení situace stěžovatele. Stěžovatel proto nemá v zastoupení JUDr. K. důvěru. Na základě uvedených skutečností vyjádřil stěžovatel přesvědčení, že jeho návrh na ustanovení Mgr. K. byl opřen o rozumné a věcně oprávněné důvody, a mělo mu proto být vyhověno. Takový postup by přitom nebyl v rozporu se zásadou rychlosti a hospodárnosti řízení a nejedná se ani o zneužívání práva na právní pomoc.

IV. Posouzení důvodnosti kasačních stížností

[6] Kasační stížnosti jsou dle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. přípustné a podle jejich obsahu je v nich namítán důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[7] Na základě ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud při přezkumu rozhodnutí krajských soudů vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti. Neshledal přitom žádné z pochybení krajského soudu, na jejich základě by bylo ve smyslu výše uvedených ustanovení nutné napadená usnesení krajského soudu zrušit z úřední povinnosti.

[8] Právní rámec ustanovování zástupců žalobcům poskytuje ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., z něhož je patrné, že navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.

[9] Stěžovatel v žalobě proti rozhodnutí žalovaného požádal o ustanovení advokáta, protože neovládá český jazyk a neorientuje se v právních předpisech. Za podstatnou je nutné považovat skutečnost, že stěžovatel nepožádal o ustanovení konkrétního advokáta. Krajský soud se proto zabýval touto obecnou žádostí o ustanovení zástupce. Vyhodnotil, že majetkové poměry stěžovatele by odůvodňovaly případné osvobození od soudních poplatků. Vzhledem k tomu, že se jedná o cizince, který se neorientuje v právním řádu a neovládá dostatečně češtinu, ustanovil krajský soud stěžovateli zástupcem JUDr. F. K.. Uvedený advokát byl stěžovateli ustanoven v souladu se zásadou hospodárnosti řízení též proto, že má sídlo v místě pobytu stěžovatele. Nejvyšší správní soud na základě těchto skutečností přisvědčil postupu krajského soudu, neboť ten věcně správně posoudil majetkové poměry stěžovatele i nezbytnou potřebu jeho zastoupení advokátem. Bez návrhu na ustanovení konkrétního advokáta bylo zcela na úvaze krajského soudu, kterého advokáta stěžovateli pro řízení o žalobě ustanoví. Nejvyšší správní soud proto s ohledem

na tyto skutečnosti uzavřel, že krajský soud postupoval správně, pokud stěžovateli ustanovil jako zástupce JUDr. F. K.. Usnesení krajského soudu ze dne 12. 1. 2016, čj. 62 Az 10/2015 – 18, je náležitě odůvodněno a odpovídá všem zákonným požadavkům.

[10] Žádost stěžovatele o ustanovení Mgr. P. K. obdržel krajský soud až 19. 1. 2016, tj. až po rozhodnutí o ustanovení JUDr. K. a v den, kdy bylo toto usnesení vypraveno. Předně je třeba konstatovat, že na ustanovení konkrétního zástupce nemá stěžovatel právní nárok. Není-li však takovému jeho návrhu vyhověno, musí soud tento postup odůvodnit (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2009, čj. 7 Azs 24/2008-141, dostupný na www.nssoud.cz, stejně jako veškerá dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu).

[11] V situaci, kdy stěžovatel požádal o ustanovení Mgr. P. K., tedy bylo již zákonným způsobem (viz výše) rozhodnuto o tom, že se stěžovateli ustanovuje jako zástupce JUDr. K.. Prvotnímu obecnému návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce z řad advokátů tedy bylo v tomto okamžiku vyhověno. Nejvyšší správní soud se neztotožnil se závěrem stěžovatele, že byly dány důvody pro záměnu zástupců. Stěžovatel předně ještě nevěděl, který zástupce mu byl v době podání žádosti o ustanovení Mgr. K. ustanoven, neměl ještě ani teoretickou možnost se s ustanoveným zástupcem setkat a zjistit, zda je mu schopen poskytnout dostatečnou právní podporu. Namítá-li tedy v kasační stížnosti, že k němu nemá důvěru, nelze takovému tvrzení přisvědčit. V žádosti o ustanovení Mgr. P. K. stěžovatel uvedl pouze, že tento advokát pravidelně poskytuje právní služby v Pobytovém středisku, věnuje se dané problematice a ke schopen poskytnout stěžovateli právní služby. Jedná se přitom o zcela obecné důvody, které se nezakládají na konkrétních okolnostech či na vztahu stěžovatele k navrhovanému advokátovi. Nejedná se například ani o případ, kdy již navrhovaný zástupce stěžovateli poskytoval právní služby třeba ve správním řízení. Ve smyslu již citovaného rozsudku rozšířeného senátu tyto skutečnosti nezakládají právo stěžovatele na ustanovení konkrétního advokáta.

[12] Nejvyšší správní soud považuje za vhodné zdůraznit, že veškeré konkrétní důvody pro ustanovení Mgr. P. K. stěžovatel uvedl až v kasační stížnosti; krajskému soudu tedy při rozhodování o návrhu stěžovatele na ustanovení Mgr. K. ani nemohly být známy. Upřednostnil-li proto za této skutkové situace krajský soud již ustanoveného zástupce v souladu se zásadou rychlosti a hospodárnosti řízení a usnesením ze dne 21. 1. 2016, čj. 62 Az 10/2015 – 22, zamítl návrh stěžovatele na ustanovení Mgr. P. K. zástupcem stěžovatele, nelze jeho rozhodnutí nic vytknout.

[13] Argumentaci stěžovatele založenou na jazykovém (až textualistickém) rozboru rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 10. 2010, čj. 3 Azs 28/2010 – 43, neshledal zdejší soud důvodnou, neboť ustanovený zástupce stěžovatele ještě v řízení ani nemohl konat a stěžovatel svůj pozdější návrh na ustanovení konkrétního advokáta dostatečně konkrétně neodůvodnil. Za této situace nebylo na místě se zabývat dalšími podmínkami nastíněnými citovaným rozhodnutím a nezbytnými pro zproštění již soudem ustanoveného advokáta a ustanovení nového konkrétně požadovaného zástupce.

V. Závěr a náklady řízení

pokračování

[14] Kasační stížnosti uplatněné stěžovatele neshledal Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného důvodnými a ani z přezkumu dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., který Nejvyšší správní soud provádí z úřední povinnosti, nevyplynul důvod pro zrušení napadených usnesení krajského soudu. Kasační stížnosti proto byly v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s. větou poslední zamítnuty.

[15] O nákladech řízení o kasační stížnost rozhodl Nejvyšší správní soud dle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. Toto právo by náleželo žalovanému, protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že se žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. března 2016

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu